

ERZURUM AÇIK CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2024/58

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 25/9/2024 tarihli ve 2024/1015 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	2
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler.....	2
B. Kurum Personeli	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler	4
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	5
A. Fiziksel Koşullar.....	5
B. Yönetim ile Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri.....	7
C. Beslenme.....	8
D. Sağlık Hizmetleri	9
E. Psikososyal Servis Hizmetleri.....	10
F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Faaliyetler ile İş Yurtları	11
G. Dış Dünya ile İletişim.....	15
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	16
A. Değerlendirme	16
B. Tavsiyeler.....	17
1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler	17
2. Yakutiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ve Halk Eğitim Merkezine Yönelik Tavsiye	18
3. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler	18

KISALTMALAR

- AIÖK** : Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi
- m²** : metrekare
- OPCAT** : İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
- para.** : paragraf
- SEGBİS** : Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi
- TIHEK** : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
- UÖM** : Ulusal Önleme Mekanizması
- UYAP** : Ulusal Yargı Ağı Projesi

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol'ü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“Bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca, OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un *“Açık ceza infaz kurumları”* başlıklı 14'üncü maddesi şöyledir: *“Açık ceza infaz kurumları, hükümlülerin iyileştirilmelerinde, çalıştırılmaları ve meslek edindirilmelerine öncelik verilen, firara karşı engelleri ve dış güvenlik görevlisi bulunmayan, güvenlik bakımından kurum görevlilerinin gözetim ve denetimi ile yetinilen kurumlardır.”*

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden yoksun bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu hükmüne bağlanmıştır. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TİHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. Anılan görevin icrası kapsamında, 7/3/2024 tarihinde Erzurum Açık Ceza İnfaz Kurumuna¹ *habersiz* bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları ... ile Sosyal Hizmet Uzmanı ... ve Kurumumuzun talebi doğrultusunda görevlendirilen ... yer almıştır.

7. Ziyaret, İdare ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede; TİHEK Heyeti tarafından, UÖM ile ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiştir. İdareden Kurum hakkında güncel bilgiler, kurumun mevcut durumu, mahpusların² sayısı ve sınıflandırmaları ile hassas durumda olan mahpuslara ilişkin bilgiler alınmıştır. İdare ile yapılan görüşmenin ardından Ziyaret Heyeti odaların bulunduğu alan ve eklentiler ile Kurum bünyesindeki iş yurtlarında incelemelerde bulunmuştur. İdareden edinilen mahpusların yerleşim planına ilişkin belge üzerinden, İdarenin dahli olmadan mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirilmiş ve mahpusların tutuldukları ortam yerinde gözlemlenmiştir. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen mahpuslara TİHEK ve UÖM görevi hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ve kapsamı belirtilmiş ve gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı hususu aktarılmıştır. Görüşmeler sırasında infaz ve koruma memurları ile diğer idari personelden herhangi biri görüşme yapılan bölümlere alınmamıştır. Ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış; ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış; ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve bu amaçla bir takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş olup ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, 8/2/2024 tarihli ve 2024/230 sayılı Kurul kararı ve Başkanlık makamının 29/2/2024 tarihli ve 33861 sayılı oluruna istinaden 7/3/2024 tarihinde Erzurum Açık Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

9. Kurum binası, Erzurum ilinin Yakutiye ilçesinde olup il merkezine 4 kilometre uzaklıkta bulunmaktadır. Kuruma toplu taşıma araçları ile ulaşım sağlanmaktadır. 1972 yılında

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

² Bu raporda kullanılan “mahpus” sözcüğü, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hükümlülere ifade etmektedir.

çocuk ıslah evi olarak inşa edilen Kurum, 1974 yılında yarı açık cezaevi olarak faaliyete geçmiş, 1997 yılı itibariyle ise “Açık Ceza İnfaz Kurumu” statüsüne alınmıştır.

B. Kurum Personeli

10. Kurumda 15’i kadın ve 153’ü erkek olmak üzere 168 personel görev yapmaktadır. Personelin ünvan ve görev dağılımı aşağıdaki şekildedir:

Tablo 1: Personelin Ünvan ve Görev Dağılımına İlişkin Veriler

UNVAN	PERSONEL SAYISI
Kurum Müdürü	1
Kurum İkinci Müdürü	2
İdare Memuru	2
Diş Hekimi	1
Öğretmen	2
Psikolog	3
İnfaz ve Koruma Başmemuru	3
İnfaz ve Koruma Memuru	110
Sağlık Memuru	5
Memur	4
Bilgisayar İşletmeni	4
Sayman	1
Teknisyen	13
Teknisyen Yrd.	2
Kaloriferci	1
Hizmetli	2
Şoför	9
Aşçı	3
TOPLAM	168

11. Kurumda görev yapan personelin; Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Eğitim Daire Başkanlığı tarafından düzenlenen yıllık hizmet içi eğitim programları çerçevesinde yetiştirme eğitimi ile Ceza İnfaz Kurumları Personeli Eğitim Merkezleri ve Türkiye

Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi Uzaktan Eğitim Kapısı Sistemi üzerinden düzenlenen insan hakları eğitimi, işkence ve kötü muamele yasağı, iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini aldığı bilgisi paylaşılmıştır.

12. Kurumda görev yapmakta olan hekim, psikolog, teknisyen ve sağlık memuru gibi personel ile idari kısımda görev yapan infaz ve koruma memurları 08.00-17:00 mesai saatleri arasında çalışmakta olup güvenlik ve gözetim servisi görevini yerine getiren vardiyada görevli infaz ve koruma başmemurları ile infaz ve koruma memurları ise dörtlü vardiya şeklinde görev yapmaktadır. Söz konusu vardiya sistemine göre, bu personel 12 saat nöbet tutup 24 saat istirahat etmekte, sonrasında 12 saat nöbet tutup 48 saat istirahat etmektedirler.

13. Kurumda şikâyete bağlı olarak hakkında idari ve adli soruşturma yapılan 1 personel bulunmaktadır. Söz konusu personel hakkında sağlık hizmetlerinin sunumuyla ilgili olarak 2 hükümlü tarafından şikâyette bulunulmuş olup adli ve idari soruşturma sürecinin devam ettiği bildirilmiştir.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

14. Ziyaret tarihinde Kurumda 243 mahpus kayıtlıdır. Mahpuslardan 29'u özel izinde³, 1'i misafir olarak başka bir Kurumda ve 4'ü sağlık sorunları nedeniyle Kurum dışında olup ziyaret tarihinde Kurumda toplam 209 mahpus mevcut bulunmaktadır.

15. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen Erzurum ilinde bulunan ceza infaz kurumları arasındaki görev dağılımı çerçevesinde Kurumda kadın, çocuk ve/veya yabancı mahpus bulunmamaktadır.

16. Kurumda, görme engelli 2 mahpus ile sağ ayak ampütasyon engellilik durumu bulunan 1 mahpus olmak üzere toplam 3 engelli mahpus bulunmaktadır. Ayrıca, hipertansiyon hastası 9, koroner arter hastası 5, diyabet hastası 7, kalp yetmezliği hastası 2, astım hastası 2, sedef hastası 2, kronik böbrek yetmezliği hastası 1, kalp-damar hastası 3, kolostromi hastası 1, KOAH hastası 1 ve Hepatit (B ve C) hastası 2 olmak üzere kronik rahatsızlığı bulunan toplam 29 mahpus bulunmaktadır.⁴ Kurumda 65 yaş üstü 2 mahpus

³ Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un "Özel İzin" başlıklı 95'inci maddesine göre: "Açık ceza infaz kurumlarında bulunanlarla kapalı ceza infaz kurumunda olup da açık ceza infaz kurumlarına ayrılmaya hak kazananlara, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini veya güçlendirmelerini ve dış dünyaya uyumlarını sağlamak amacıyla kurum en üst amirinin önerisi ve Cumhuriyet Başsavcılığının onayı ile üç ayda bir, yol hariç yedi güne kadar izin verilebilir. (Ek cümle: 14/4/2020-7242/39 md.) Hastalık veya doğal afet gibi zorunlu hâllerde bu izinler birleştirilerek kullanılabilir."

⁴ Bir mahpusun birden fazla kronik hastalığı olduğu durumlar söz konusudur.

bulunmaktadır. Ziyaret Heyeti tarafından; engelli, yaşlı ve kronik rahatsızlığı olan mahpuslardan ziyaret tarihinde Kurumda bulunanların tamamıyla birebir ve özel görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

17. Kurum, 72.500 m² araziye sahip olup bu arazi üzerine inşa edilmiş 16.215 m² kapalı alan ile hizmet vermektedir.

18. Kurum, faaliyete geçtiği günden bugüne kadar çok sayıda tadilat geçirmiştir. Binanın hem çok eski olması hem de halen hizmet yürütülen alana uygun inşa edilmemiş olmasından dolayı fiziksel anlamda yetersiz olduğu ve bu yetersizliğin tadilatlarla tam olarak giderilemediği İdare tarafından belirtilmiş olup bu husus Ziyaret Heyeti tarafından da teyit edilmiştir.

19. Kurumun olağan kapasitesi 350 kişi, arttırılmış kapasitesi ise 525 kişi olup ziyaret tarihinde Kurumda kayıtlı 243 kişi bulunmaktadır.

20. Kurumda tek katlı bir İdare binası bulunmakta olup bu binada Kurum Müdürü odası, 2. Müdür odaları, idare memuru odası, infaz servisi, idare ve gözlem kurulu servisi, manevi rehberlik servisi, genel bütçe-ambar birimi, psikososyal servis, personel çay ocağı, mescit, eğitim-öğretim servisi, kütüphane, bilgisayar odası, toplantı odası, personel kalemi servisi, genel bütçe arşivi, revir ve emanet para servisi, genel bütçe ambar deposu, iş yurdu arşivi, kantin deposu, kamera sistem odası ile kadın ve erkek tuvaleti bulunmaktadır.

21. Kurum ana binası ise zemin ve bodrum kattan oluşmaktadır. Zemin katta, mahpusların kaldığı 11 adet oda ile başmemurluk ve vardiya odası, kantin, mescit, 2 adet çok amaçlı TV odası, berberhane, 3 adet bahçe, yemekhane, konferans ve toplantı salonu; bodrum katta ise mahpuslar için banyo, çamaşırhane ve kazan dairesi bulunmaktadır.

22. Kurumda ayrıca 2 adet derslik, 1 adet etüt sınıfı, 1 adet müşahede odası, 1 adet avukat görüşme salonu, 1 adet açık görüş salonu ve 7 adet iş yurdu atölyesi bulunmaktadır.

23. Mahpusların yatakhane olarak kullandıkları odalarda doğal ışığın pencerelerden sağlandığı ve odaların aydınlık olduğu gözlemlenmiştir. Odalarda her mahpusun kendisine ait yatak ve dolabının bulunduğu görülmüştür.

24. Görme engelli olan mahpus tarafından, kendisinin banyo ve tuvalete ulaşımını kolaylaştıracak şekilde İdare tarafından yakın bir odaya yerleştirildiği ifade edilmiştir.

25. Bodrum katta ortak olarak kullanılan banyo, tuvalet ve lavabolar yer almaktadır. Banyo, perde ile kapatılan ve biri engellilerin kullanımına uygun olmak üzere 12 kabinden oluşmakta olup ziyaret tarihinde bazı banyo kabinlerinin arızalı olduğu görülmüştür. Banyoda biri açılabilen pencere, diğeri de delikli bir demir levha ile kapatılmış iki havalandırma bulunmakta olup söz konusu havalandırmanın yeterli olmadığı ve banyoda ağır bir koku olduğu fark edilmiştir. Ayrıca, Ziyaret Heyeti tarafından banyo kabinlerinin perde ile ayrılmış olmasının mahpusların mahremiyetine uygun olmadığı değerlendirilmiş ve bu durum İdare ile paylaşılmıştır. Ziyaret sonrasında, İdare tarafından, banyolardaki perde sisteminin yerine kabin sistemine geçilmesi için gerekli işlemlerin başlatıldığı belirtilmiştir.

26. Banyonun koşullara göre kullanım saatleri sabah 06.30-07.30 ve akşam 17.30-19.30 arasındadır. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde, acil bir durum veya talepleri olması halinde İdareden izin alarak banyoyu öngörülen saatler dışında da kullanabildikleri iletilmiştir. Ayrıca, iş yurdu atölyelerinde bulunan yeni inşa edilmiş banyolarda da sıcak suyun aktığı görülmüştür. Mahpuslar tarafından sıcak su verildiğinde kaloriferlerin çalışmadığı ve bu saatlerde ısınma problemi yaşadıkları dile getirilmiştir. İdare tarafından doğrulanan söz konusu problemin tesisat sisteminin eski olmasından kaynaklandığı belirtilmiştir.

27. Kurumda 1'i engelli mahpusların kullanımına uygun olmak üzere toplam 11 adet tuvalet bulunduğu ve tuvaletlerin temiz durumda olduğu görülmüştür.

28. Kurumda toplam 113 güvenlik kamerası bulunmaktadır. Ortak kullanım alanları kamera ile izlenmekte olup mahpusların kaldığı odalarda kamera bulunmamaktadır. Kameraların kayıt süreleri ortalama 75 gündür. Kameralar incelendiğinde kör nokta olmadığı ve geçmişe dönük kayıtların izlenebildiği anlaşılmıştır.

29. Isınma, doğalgaz sistemi ile sağlanmakta olup odalarda ve koridorlarda yeterli büyüklükte ve sayıda kalorifer peteği bulunduğu görülmüştür. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde de banyo saatlerinde kapanan kaloriferler nedeniyle oluşan problem dışında ısınma konusunda bir sorun yaşanmadığı iletilmiştir.

30. Kurumda bulunan mahpuslara ilk girişlerinde battaniye, nevresim takımı, yastık, çarşaf, yastık kılıfı gibi malzemelerin Kurum tarafından temin edildiği ve verilen battaniye sayısının mevsim şartlarına bağlı olarak ihtiyaca binaen arttırıldığı bildirilmiştir. Ayrıca Kurum kantininde çeşitli renk ve kalite seçeneğine göre nevresim takımı, yastık, çarşaf, yastık kılıfı gibi ürünlerin satışının yapıldığı görülmüştür.

31. Kurum çamaşırhanesinde 3 adet sanayi tipi çamaşır makinası ve 2 adet kurutma makinası olduğu görülmüştür. Çamaşırların mahpuslardan kendilerine belirlenen zaman

dilimlerinde teslim alınarak ücretsiz yıkandığı öğrenilmiştir. Nitekim görüşme yapılan mahpuslardan da bu konuda herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

32. Kurumun günlük kullanım ve içme suyu ihtiyacının her üç ayda bir Halk Sağlığı Müdürlüğü tarafından denetimi yapılan şebeke suyu kullanılarak karşılandığı belirtilmiş olup ilgili su analiz raporları Ziyaret Heyeti tarafından incelenmiştir. Son 1 yıllık su analiz raporlarında, Kurumdaki suyun 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’e uygun bulunduğu görülmüştür.

33. Kurumda bulunan ve ücretsiz hizmet veren berber servisinde sterilizasyon aleti ile temizlik ve hijyen malzemelerinin bulunduğu ve kullanılan aletlerin temiz olduğu görülmüştür.

B. Yönetim ile Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri

34. Yapılan görüşmelerde mahpuslar, kendilerine karşı işkence ya da kötü muamele konusu olabilecek herhangi bir davranışta bulunulmadığını, İdare ve Kurum personelinin kendilerine yönelik tutum ve davranışlarından genel olarak memnun olduklarını belirtmişlerdir. Son 1 yıl içerisinde işkence ve kötü muamele iddiasına ilişkin yetkili birimlere yapılan bir başvuru veya hakkında idari ve/veya adli bir soruşturma yürütülen bir personel bulunmadığı İdare tarafından bildirilmiştir.

35. Kurum İdaresi tarafından, mahpusların Kuruma kabul işlemlerinin Kurum Başmemurluk Biriminde, Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) Bilişim sistemi üzerinden ve beden ve üst aramalarının aynı cinsiyetten güvenlik ve gözetim görevlileri tarafından insan onuru gözetilerek yapıldığı belirtilmiştir.

36. Kurumda mahpus sayımlarının sabah, akşam ve gece olmak üzere günde üç defa yapıldığı bildirilmiştir.

37. Kurumda, dilekçelerin görevli personel tarafından sabah sayımı sırasında düzenli olarak toplandığı ayrıca Kurum içinde bulunan istek-şikâyet kutularının da mahpuslar tarafından kullanıldığı ifade edilmiştir. Verilen dilekçelerin içeriğine göre ilgili birimler tarafından işleme alındığı ve bu dilekçelerin çıkış numara ve tarihlerinin mahpuslara ayrıca bildirildiği belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar bir talepleri veya şikâyetleri olduğunda ilgili personel ile görüşebildiklerini dile getirmişlerdir.

38. Son 1 yıl içerisinde Kurumda isyan veya intihar gibi bir olay yaşanmamakla birlikte mahpusların kendi aralarındaki gerginlikler nedeniyle şikâyete bağlı olarak toplam 4; Kurumda çalışan personele yönelik ise toplam 7 adet adli vaka yaşandığı bildirilmiştir.

39. Görüşme gerçekleştirilen bazı mahpuslar, ödül sistemlerinin hiç uygulanmadığından yakınmışlardır. İdare tarafından iletilen belgelerden 15/11/2022-27/4/2023 tarihleri arasında 30/3/2013 tarihli ve 28603 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik⁵ kapsamındaki “hediye” ödülünün verildiği anlaşılmıştır. Bu kapsamda, ihtiyaç sahibi olan ve ödüllendirilmesi uygun görülen 81 kişiye Türk Kızılay’ı tarafından bağışlanan 81 adet kazağın dağıtımının yapıldığı görülmüştür. Ayrıca mezkûr Yönetmelik kapsamında 3 kişiye takdir belgesi verildiği, son 1 yılda ise mahpuslara yönelik herhangi bir ödüllendirmenin uygulanmadığı anlaşılmıştır.

C. Beslenme

40. İdare tarafından, Kurumda dağıtılan yemeklerin kahvaltı, öğle ve akşam yemeği olmak üzere 3 öğün olarak Kurum mutfağında ilgili personel nezaretinde 3 aşçı tarafından hazırlandığı, yemek listelerinin haftalık olarak Kurumda görevli gıda teknisyeni ve aşçılar tarafından düzenlendiği ve burada hazırlanan yemeklerin Erzurum ilinde bulunan tüm açık ve kapalı ceza infaz kurumlarına gönderildiği belirtilmiştir. Personel için ayrı bir yemekhane bulunmakta olup mahpuslar ile personel aynı yemekleri yemektedir.

41. Yemek numunelerinin mevzuata uygun olarak⁶ 72 saat süreyle muhafaza edildiği, ayrıca yemekte kullanılan malzemelerin de numune olarak saklandığı tespit edilmiştir.

42. İdare tarafından, farklı beslenme ihtiyacı olan mahpusların talepleri doğrultusunda, hekim tarafından uygun görülen ve gıda teknisyeninin kontrolünde hazırlanan diyet listesine uygun yemekler temin edildiği, Erzurum ilindeki diğer ceza infaz kurumlarında kalan ve özel beslenme ihtiyacı olan mahpusların taleplerinin de kendilerince karşılandığı ifade edilmiştir. Özel beslenme gerektiren hastalıkları bulunan mahpuslarla yapılan görüşmelerde, diyet yemeklerinin düzenli olarak verildiği ve bir sorun yaşamadıkları dile getirilmiştir.

43. Kendileriyle görüşme yapılan mahpuslar özellikle öğlen saatinde yedikleri yemeklerden duydukları memnuniyeti dile getirirken; akşam yemeklerinin çeşitlilik ve

⁵ 30/3/2013 tarihli ve 28603 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik, m. 7 “(1) Hükümlü ve tutuklulara; a) Kapalı ceza infaz kurumlarındaki evli hükümlü ve tutuklulara, kurum personelinin yakın nezareti olmaksızın eşleri ile mahrem görüşme, b) Haftalık açık veya kapalı ziyaret süresini uzatma, c) Kapalı ziyaret yerine açık ziyaret yapma, ç) Üst üste kullanılmayan ziyaret sürelerini toplu olarak kullanma, d) Haftalık telefonla görüşme sayı veya süresini artırma, e) Sosyal, kültürel veya sportif etkinliklerden öncelikli ve daha uzun süreli yararlanma, f) Haftalık harcama miktarını yarı oranında artırma, g) Tek kişilik odada televizyon bulundurma, ğ) Hediye, h) Takdir belgesi, ı) Tavsiye mektubu, ödülü verilebilir.”

⁶ Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair Yönetmelik’in 8’inci maddesinin (1) bendi: “Kamu-özel kurum ve kuruluşları ile mahallinde üretilerek toplu tüketime sunan işyerleri ve yemek fabrikaları, ürettiği yemek partisinin her çeşidinden alınan bir örneği 72 saat uygun koşullarda saklamakla yükümlüdür.”

doyuruculuk açısından tatmin edici olmamasından yakınmışlardır. Haftalık yemek listesi Ziyaret Heyeti tarafından incelenmiş ve akşam yemeklerinin karbonhidrat ağırlıklı olduğu ve öğle yemeklerindeki çeşitliliğe sahip olmadığı görülmüştür. Ziyaret sonrasında, İdarenin yemeklerde çeşitliliğin artırılmasına ilişkin çalışmalara başladığı bildirilerek güncel yemek listesi Kurumumuz ile paylaşılmıştır. Ziyaret sonrasındaki yemek listesi incelendiğinde, akşam yemeklerinin çeşitliliğinin artırıldığı görülmüş ancak bu yeni listelerde de öğle yemeklerinin çok sınırlı bir çeşitlilikte ve karbonhidrat ağırlıklı olduğu görülmüştür.

44. Kurumda mahpusların ihtiyaçlarını kartlı sistem kullanarak karşıladıkları bir kantin bulunmaktadır. Mahpuslar kantinden her gün 08.00-17.00 saatleri arasında faydalanabildiklerini ve kantindeki ürün çeşitliliğinin yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Görüşme yapılan mahpuslardan bazıları kantinde ekmek ve yöresel peynir satılması talebinde bulunmuşlardır. Bu talep Ziyaret Heyeti tarafından İdareye iletilmiş ve ziyaret sonrasında, İdare tarafından Kurum kantininde ekmek ve yöresel peynir satışının yapılmasına ilişkin alınan karar ile söz konusu ürünlerin satışına başlanıldığı bilgisi Kurumumuza iletilmiştir.

45. Kantinde gerçekleştirilen incelemede, kantindeki ürünlerin uygun koşullarda saklandığı, çeşitliliğin sağlandığı, son kullanma tarihi geçen ürün bulunmadığı ve ürün fiyatlarının piyasa koşullarına uygun olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca depolar ziyaret edilmiş, temiz ve düzenli oldukları ve yeterli miktarda ürünün stoklandığı görülmüştür.

D. Sağlık Hizmetleri

46. Kurum revirinin, sağlık memuru bölümü, muayene bölümü ve diş bölümü olmak üzere üç bölümden oluştuğu görülmüştür. Revir biriminde, dört sağlık memuru ve iki infaz ve koruma memuru 08.00-17.00 saatleri arasında hizmet vermektedir. Kurumda kadrolu hekim bulunmamaktadır. Sağlık muayenelerinin haftada 2 gün Kurumda hizmet veren aile hekimi tarafından yapıldığı, yapılan muayene sonrası ileri tetkik ve tedaviye ihtiyaç duyulduğuna kanaat getirilirse mahpusların bir üst basamak sağlık kuruluşuna sevk edildiği, acil müdahale gerektiren hallerde ise 112 Acil Çağrı Merkezinin aranarak hasta mahpusların Kurum personeli nezaretinde Kurum aracı ile en yakın sağlık merkezine sevklerinin sağlandığı ifade edilmiştir.

47. Mahpusların muayene taleplerinin dilekçe ile alındığı ve aynı gün dilekçelerin değerlendirilerek muayenelere ilişkin planlama yapıldığı, acil bir durum veya talep olması halinde dilekçe olmadan da mahpusların muayene edildiği, günlük ortalama 10 mahpusun, haftalık ise 50 mahpusun revire çıkmak istediği bildirilmiştir.

48. Revir biriminde hasta dosyalarında mahpuslara ilişkin ilk muayene formları, muayene notları ve reçetelerin bulunduğu görülmüştür.

49. Kurumda hafta içi her gün görev yapan bir diş hekimi bulunmakta ve diş sağlığı biriminde kanal, dolgu ve diş çekme tedavileri uygulanmaktadır. Revirde ağız ve diş sağlığı için kullanılan diş ünitesinin ve temel diş tedavilerinin yapılabilmesi için gerekli olan tedavi malzemelerinin bulunduğu gözlemlenmiştir.

50. Mahpuslar ile yapılan görüşmelerde, sağlık hizmetlerine erişimde genel olarak bir problem yaşanmadığı, talep ettikleri durumda revire çıkılabildikleri, özellikle kronik hastalığı bulunan mahpusların muayene ve ilaç temininde sorun yaşanmadığı ve takiplerinin düzenli olarak yapıldığı, ancak diş tedavilerinde zaman zaman gecikmeler yaşandığı dile getirilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından söz konusu muayene ve sevk defterleri incelenmiş ve muayene ve sevklerin düzenli olarak yapıldığı görülmüştür.

51. Muayene odasında bir adet sedye ile gerekli tıbbi teçhizat ve temel sağlık cihazı ünitesi bulunmaktadır. Başta psikiyatrik ilaçlar olmak üzere revirde tutulan ilaçların kilitli dolaplarda, isme göre ayrılmış halde saklandığı ve görevliler tarafından imza karşılığı kontrollü bir şekilde verildiği anlaşılmıştır. İncelemelerde son kullanma tarihi geçen ilaca rastlanmamıştır. Öte yandan, muayene sedyesinin üzerindeki örtünün kirli olduğu ve her hasta için muayene öncesinde değiştirilmediği görülmüştür. Sedye örtülerinin tek kullanımlık olması ve temiz tutulmasına özen gösterilmesi gerekliliği İdareye hatırlatılmıştır. Ziyaret sonrasında, İdare tarafından Kurum revirinde kullanılmak üzere tek kullanımlık sedye örtüsü talebinde bulunulduğuna ilişkin yazı Kurumumuza iletilmiştir.

E. Psikososyal Servis Hizmetleri

52. Psikososyal serviste geçici görevlendirme ile görev yapmakta olan 3 psikolog ile 2 infaz ve koruma memuru 08.00-17.00 saatleri arasında hizmet vermektedir. Kurumda görev yapan psikologların, göreve yeni başladıkları ve Adalet Bakanlığı tarafından verilen eğitimleri henüz almadıkları ifade edilmiştir.

53. Yapılandırılmış Ruhsal Değerlendirme ve Bireysel Müdahale Programı kapsamında, Kuruma ilk kabulü yapılan mahpuslarla üç gün içinde görüşme yapılarak Araştırma Değerlendirme Formu doldurulduğu ve psikolog tarafından Kurumda günlük ortalama 4, haftalık 45, aylık ise 180 mahpus ile talepleri doğrultusunda, ayrıca ilk defa gelenlerle ve riskli durumdakilerle talep aranmaksızın bireysel görüşmeler yapıldığı,

mahpusların sergiledikleri tutum ve davranışlarına yönelik olarak psikososyal servis tarafından seyir defteri tutulduğu belirtilmiştir.

54. Psikososyal serviste yer alan dosyaların düzenli tutulduğu görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar psikososyal servis biriminden hizmet almak istediklerini dilekçe ile talep ettiklerinde genellikle aynı gün veya bir iki gün içinde görüşmenin gerçekleştirildiğini ve servis hizmetinden memnun olduklarını ifade etmişlerdir.

55. Tahliyesi Yakın Olan Mahpuslarla Görüşme ve Bilgilendirme Raporu incelenmiş olup mahpusun ekonomik hayatı, sosyal hayatı ve aile yapısını koruması amacıyla mesleki ve maddi anlamda yardım ve destek alabileceği resmi kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşlarına ilişkin gerekli bilgilendirmenin yapıldığı görülmüştür.

F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Faaliyetler ile İş Yurtları

56. Kurumun eğitim servisi, kütüphane birimi, adalet mesleki eğitim işlemleri birimi, manevi rehberlik birimi, sosyal kültürel etkinlikler birimi, yaygın/örgün öğrenciler birimi ile kurs ve sınav işlemleri biriminden oluşmaktadır. Kurum eğitim servisinde 1 öğretmen, 4 memur ve 1 vaiz olmak üzere 6 personel görev yapmaktadır.

57. İdare tarafından Kurumda; yaygın ve örgün eğitim çalışmaları, uzaktan eğitim çalışmaları, dini gelişim ve manevi rehberlik çalışmaları, okuma alışkanlığı kazandırma çalışmaları ile mesleki ve teknik eğitim çalışmaları yürütüldüğü belirtilmiştir.

58. Kurumda 145 öğrenci mevcut olup 131'i aktif öğrenimine devam etmektedir. Aktif olarak eğitim-öğretime devam eden mahpuslara ilişkin sayısal veriler aşağıdaki gibidir:

Tablo 2: Eğitim-Öğretime Devam Eden Mahpuslara İlişkin Veriler

ÖĞRETİM KADEMESİ	KİŞİ SAYISI
Açıköğretim Ortaokulu	3
Açıköğretim Lisesi	45
Açıköğretim Fakültesi	5
Açıköğretim Fakültesi/Örgün	4
Üniversite Hazırlık Grubu	32
Yakutiye Adalet Mesleki Eğitim Merkezi	42
TOPLAM	131

59. Kurumda bulunan 4 üniversite öğrencisinden 3'ü ile görüşme yapılmış olup görüşmelerde İdarenin mahpusların öğrenimlerine devam etmeleri konusunda her türlü kolaylığı sağladığı ifade edilmiştir. Öte yandan, inşaat mühendisliği bölümünde öğrenim görmekte olan bir öğrenci, derslerinin takibi için bilgisayarları kullanması gerektiğini belirterek internet erişimi yoluyla programlara erişme konusunda kolaylık talep etmiştir. Ziyaret sonrasında, İdare tarafından eğitim-öğretimine devam eden mahpuslar için çalışma salonu şeklinde bir etüt sınıfı oluşturulduğuna ve öğrencilerin 08.30-20.00 saatlerinde çalışma alanından faydalandıklarına ilişkin belge ve fotoğraflar Kurumumuz ile paylaşılmıştır. Öte yandan, söz konusu etüt sınıfında da mahpusların bilgisayara ve internete erişimi olmadığı görülmüştür.⁷

60. Kurum kütüphanesinde hafta içi her gün 08.00-17.00 saatleri arasında bir memur görev yapmaktadır. Kütüphanede 1614 kitabın bulunduğu görülmüştür. İdare tarafından, mahpusların Kurum kütüphanesi dışında Erzurum İl Halk Kütüphanesinden de faydalanabildikleri ve İl Halk Kütüphanesi kitap listesinin tüm koğuşlara basılı olarak teslim edildiği iletilmiştir. Mahpusların 15 gün içinde aynı anda Kurum kütüphanesinden 3 adet, İl Halk Kütüphanesinden 3 adet olmak üzere 6 adet kitap alabildiği belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından kütüphane incelenmiş, kitap sayısı ve çeşitliliğinin yeterli olduğu görülmüştür.

61. Kurumda aktif olarak öğrenimine devam eden Açıköğretim Ortaokulu ve Açıköğretim Lisesi öğrencilerinin ders kitaplarının kurum eğitim servisinde Halk Eğitim Merkezinden temin edilerek kendilerine teslim edildiği, Yüksek Öğretim Kurumları Sınavına hazırlanan öğrenciler ile Açıköğretim Fakültesi ve örgün öğrenimine devam eden öğrencilerin ders kitaplarının ise mahpus yakınları tarafından Posta ve Telgraf Teşkilatı (PTT) Kargo kanalı ile veya mahpusun ev izni dönüşü yanında getirmesi yoluyla temin edildiği ifade edilmiştir. Kurumda ayrıca belli aralıklarla kitap okuma yarışmalarının yapıldığı görülmüştür. Görüşülen mahpuslar, kitaba erişimde bir problem yaşamadıklarını belirtmişlerdir.

62. Kurumda sportif faaliyet yapmak üzere sadece masa tenisi bulunmaktadır. Kurum bahçesinde 1 adet toprak saha bulunmaktadır. Görüşme yapılan mahpuslar, alanın çim olmaması nedeniyle bu alanı verimli kullanamadıklarını ifade etmişlerdir. Söz konusu alan

⁷ 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, m. 67/3 (Hükümlünün radyo, televizyon yayınları ile internet olanaklarından yararlanma hakkı): “Kapalı ve açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde ancak, eğitim ve iyileştirme programları çerçevesinde kurum yönetimince belirlenen yerlerde görsel ve işitsel eğitim araç ve gereçlerinin kullanımına izin verilebilir. Eğitim ve iyileştirme programları gerekli kıldığı takdirde denetim altında internetten yararlanılabilir. Hükümlü, odasında bilgisayar bulunduramaz. Ancak, Adalet Bakanlığının uygun görmesi hâlinde eğitim ve kültürel amaçlı olarak bilgisayarın ceza infaz kurumuna alınmasına izin verilebilir.”

Ziyaret Heyeti tarafından incelenmiş olup küçük ve taşlı olan bu alanın spor faaliyetlerine uygun olmadığı görülmüştür. Bu hususun İdareye iletilmesi üzerine, İdare konuya ilişkin çok sayıda girişimde bulunulduğunu ancak yapılan incelemeler sonunda zeminin sportif faaliyetlere elverişli olmadığını anlaşıldığını belirtmiştir.

63. Kurumda kapalı spor salonu da bulunmamaktadır. Kapalı bir spor salonu inşa edilmesi için İdare tarafından pek çok Kurumla iletişime geçerek girişimde bulunulduğu, ancak olumlu bir sonuç elde edilemediği ve mahpuslara yönelik hazırlanan iyileştirme planlarının sportif faaliyetler kısmının bu nedenle hayata geçirilemediği anlaşılmıştır. Görüşme yapılan mahpuslar da açık alandaki fiziksel imkânsızlıklar ve kapalı spor salonu olmaması nedeniyle sportif faaliyete katılmadıklarından yakınmışlardır.

64. Ziyaret Heyeti tarafından Kurumda düzenlenen etkinliklere ve bu etkinliklere katılan mahpus sayılarına ilişkin cetveller incelenmiştir. Buna göre; 2024 yılında Kurumda düzenlenen 14 farklı etkinliğe, toplam 830 mahpus katılım sağlamıştır. 2023 yılında ise toplam 93 farklı etkinlik düzenlenmiş olup bu etkinliklere katılan mahpus sayısı 3984'tür. Kurumda düzenlenen etkinlikler arasında, bağımlılıkla mücadele eğitimi, insan hakları konferansı, dini konferanslar, bulaşıcı hastalıklara ilişkin bilgilendirme ve farkındalık konferansları, masa tenisi turnuvası, münazara, okuma etkinlikleri, sinema filmi gösterimi gibi etkinlikler yer almaktadır.

65. Kurumda sinema filmi gösterimleri ile diğer konferanslar eğitim birimi tarafından yürütülmektedir. Görüşme yapılan mahpuslar, özellikle sinema filmi gösterimlerinin sayısının yetersizliğinden şikâyetçi olmuş ve bu husus Ziyaret Heyeti tarafından İdareye iletilmiştir. Ziyaret sonrasında mahpusların taleplerinin dikkate alındığı ve yeni bir düzenleme ile konferans salonunda haftada en az bir defa sinema filmi gösterimi yapılması kararı alındığı bilgisi ile gerçekleştirilen gösterimlere ilişkin karar ve tutanaklar Kurumumuzla paylaşılmıştır.

66. Ziyaret Heyeti tarafından, eğitim servisinde düzenlenen kurslara ilişkin cetveller incelenmiş ve Kurumdaki mahpuslara; 2023 yılında Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Kursu (17 adet), Gıda ve Su Sektöründe Çalışanlar için Hijyen Eğitimi (5 adet) ve Okuma Yazma II. Kademe Eğitimi (1 adet) olmak üzere toplam 23 kurs verildiği, 42 tutuklu ve 347 hükümlünün bu kurslara katıldığı ve 31 tutuklu ve 277 hükümlünün kursları başarıyla tamamladığı; 2024 yılında Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Kursu (5 adet), Gıda ve Su Sektöründe Çalışanlar için Hijyen Eğitimi (4 adet) ve Kuran-ı Kerim Eğitimi (1 adet) olmak üzere toplam 10 kurs verildiği, bu kurslara 165 mahpusun katıldığı ve 102'sinin söz konusu kursları başarıyla tamamladığı görülmüştür.

67. Görüşme yapılan mahpuslardan özellikle iş yurtları bünyesinde çalışmayanlar, kurs çeşitliliğinin ve sayısının artırılmasını talep etmiştir. İdare tarafından Kurumda bulunan mahpusların da dilekçe ile iletilen talepleri doğrultusunda, 6/3/2024 tarihinde Yakutiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünden Aşçı Yardımcısı Kursu açılması talebinde bulunulduğu ancak bu talebin olumlu karşılanmadığı incelenen belgelerden anlaşılmıştır.

68. Kurumda Erzurum Yakutiye Adalet Mesleki Eğitim Merkezi ile yakın işbirliği içinde çalışmalar yürütülmektedir. Merkez, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin ihtiyacı olan nitelikli personelin yetiştirilmesi ve meslekî eğitimlerinin sağlanması amacıyla faaliyet yürüten Türkiye'deki 5 eğitim merkezinden biridir. Mesleki Eğitim Merkezinde Temmuz 2022 tarihinden Şubat 2024 sonuna kadar 8 kalfalık, 18 ustalık, 4 usta öğreticilik ve 7 diploma telafi olmak üzere toplam 37 belge verildiği; 29 öğrencinin kalfalık, ustalık, usta öğreticilik ve diploma telafi eğitimlerinin ise devam ettiği öğrenilmiştir. Ayrıca Kurumda bulunan iş kollarına uygun olarak mesleki eğitim merkezlerinde çeşitli eğitimlerin verilmesinin planlandığı bilgisi paylaşılmıştır. Ziyaret Heyeti tarafından Adalet Mesleki Eğitim Merkezine bağlı faaliyet gösteren ve 2'si iş yurdu atölyesinde, 2'si ise Merkezde bulunan 4 adet derslik de ziyaret edilmiştir.

69. Kurumda İş Yurdu Müdürlüğü bünyesinde; demir ve kompakt atölyesi, mobilya ve fırın atölyeleri, tarım ve inşaat iş kolları ve kantin; genel bütçe bünyesinde ise mutfak, karavana, genel temizlik iş kolları faaliyet göstermektedir. Demir atölyesinde 21 mahpus ve 9 personel; mobilya atölyesinde 7 mahpus ve 10 personel; fırın atölyesinde 14 mahpus ve 4 personel; temizlik iş kolunda 5 mahpus 1 personel; kantin iş kolunda 1 mahpus 1 personel; tarım iş kolunda ise 2 personel ve 7 mahpus görev yapmaktadır.

70. İş yurtlarının çalışma saatlerinin mevzuata uygun olarak hafta içi 08.15-12.00 ve 13.00-16.45 olarak belirlendiği görülmüştür.

71. Mahpuslara ve personele yönelik iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin ayda ortalama 2 defa, Yakutiye Halk Eğitim Merkezi aracılığıyla verildiği ve başarılı olanlara sertifika verildiği belirtilmiştir. İlgili belgeler incelendiğinde, son bir yıl içinde Yakutiye Halk Eğitim Merkezi aracılığıyla toplam 24 adet Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Kursu açıldığı ve bu kurslardan 350 mahpusun yararlandırıldığı görülmüştür.

72. İdare tarafından, 29/12/2012 tarihli ve 28512 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği'ne göre 4 yılda bir yapılması gereken risk değerlendirmesi raporlarının (sonuncusu 2022 yılında olmak üzere) düzenli olarak hazırlandığı ve risk değerlendirmesi sonucunda iş sağlığı ve güvenliği açısından eksik görülen uygulama ve koşulların tespit edilerek gerekli önlemlerin alındığı belirtilmiştir. Atölyelerde

çalışan mahpuslar ve personel için kişisel koruyucu donanım ekipmanlarının Kurum tarafından tedarik edildiği ve ihtiyaca binaen yenilendiği, ayrıca mahpuslar atölyelerde işe başlamadan önce Atölye Şefleri tarafından oryantasyon eğitimi verildiği İdare tarafından bildirilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından atölye ve iş alanlarında çok sayıda uyarıcı, emredici, yasaklayıcı levhalar ile acil çıkış levhalarının uygun ve görünür yerlerde bulunduğu ve yapılan faaliyetin özelliğine göre gerekli malzemelerin yeterli sayıda ve steril şekilde tutulduğu görülmüştür.

73. Mahpusların çalışma ücretlerini mevzuata uygun olarak puantaj usulüne göre aldıklarına dair puantaj cetveli ve Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtlarının tutulduğu görülmüştür.

74. İş atölyelerinde çalışan bütün mahpuslarla birebir görüşmeler yapılmış; görüşülen mahpuslar, genel olarak çalışma saatlerinin uygun ve mola sürelerinin yeterli olduğunu, ayrıca sigortalarının yapılması ve ücretlerinin yatırılması konusunda herhangi bir sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

G. Dış Dünya ile İletişim

75. Kurumda toplam 27 adet ankesörlü telefon bulunmakta olup bunların 21'i iç mekânda, 6'sı ise dış mekândadır. Erzurum'un iklim koşulları nedeniyle dış mekândaki ankesörlü telefonların uzun süre kullanılmasının mümkün olmadığı görülmüştür. Mahpusların, her gün ankesörlü telefonlardan sayı ve süre bağlamında herhangi bir sınırlama olmaksızın saat 23:30'a kadar serbestçe⁸ telefon görüşmesi yapabildikleri öğrenilmiştir. Görüşme yapılan mahpuslar, ankesörlü telefon sayısının yeterli olmadığını, telefonlar zaman zaman arızalandığı için kullanılamaz duruma geldiğinin ve bu yüzden telefon sırası beklediklerini ifade etmiştir. İdare tarafından, ziyaret sonrasında ankesörlü telefonların artırılması için girişimde bulunulduğu bilgisi verilmiş ve bu doğrultuda Erzurum Türk Telekom Bölge Müdürlüğünden 10 adet ek ankesörlü telefon temin edilmesi talebine ilişkin belgeler Kurumumuza iletilmiştir.

76. Mahpuslar, mevzuata uygun olarak haftada bir defa pazar günleri ve bir saat olmak üzere açık görüş⁹ hakkından faydalanabilmektedir. Kurumun açık görüş salonu 125 kişi kapasitelidir.

⁸ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik madde 74/4: "Açık kurumlar ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlüler, ücretli telefonlarla sesli veya görüntülü olarak serbestçe görüşme yapabilirler."

⁹ 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik'in 18'inci madde beşinci fıkrası: "Çocuk kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlü ve tutuklu çocuklar ile açık ceza infaz kurumları ve çocuk eğitimevlerinde kalan hükümlüler görüşlerini her zaman açık görüş şeklinde yapar." hükmü gereğince açık ceza infaz kurumlarında kapalı görüş yapılmamaktadır.

77. Kurumda 1 adet Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) odası ve 1 adet avukat görüşme odası bulunmaktadır. Yapılan incelemelerde, avukat görüşme odasının -mevzuata uygun olarak- konuşulanların başkaları tarafından duyulamayacak¹⁰ ancak dışarıdan görülebilecek şekilde tasarlandığı tespit edilmiştir.

78. Kurumun zemin katında biri çok amaçlı ortak salonda, diğeri de mahpus yemekhanesinde olmak üzere 2 adet büyük ekran televizyon bulunmakta, yatakhane olarak kullanılan odalarda ise televizyon bulunmamaktadır. İdare tarafından, TV kanallarının mahpusların talebine binaen Teknik Servis tarafından ayarlandığı, ayrıca üyeliklerinin bulunduğu özel bir spor platformu aracılığıyla ulusal ve bölgesel futbol maçlarının izlenebildiği belirtilmiştir. Televizyon alanlarının, mahpuslar tarafından aktif olarak kullanıldığı, kapasiteyi karşılayabilecek şekilde tasarlandığı ve televizyon kanallarının yeterli sayıda ve çeşitlilikte olduğu görülmüştür. Yapılan görüşmelerde mahpuslar, televizyon kanallarının yeterli olduğunu ve televizyona erişimde herhangi bir kısıtlama olmadığını belirtmişlerdir.

79. Görüşme yapılan bazı mahpuslar, Kurumda gazetelere erişimi olmadıklarından yakınmışlardır. Bu durum Ziyaret Heyeti tarafından İdareye iletilmiş ve ziyaret sonrasında İdare tarafından İş Yurdu Müdürlüğü tarafından Kurum kantininde gazete satışının yapılmasına ilişkin karar alındığı, toplanılan talepler doğrultusunda 3 mahpusun gazete alma talebinde bulunduğu, sayının az olması nedeniyle talep edilen gazetelerin gazete bayilikleri tarafından tesliminin yapılamayacağını bildirilmesi üzerine Kurum personeli aracılığıyla gazete tedarikinin sağlanmasının kararlaştırıldığı bilgisi iletilmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

80. TİHEK'in UÖM görevi kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek bir iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Kurum tarafından, Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi

¹⁰ Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi, AİÖK Standartları, CPT/Inf(2002) 15, para.41: "...Avukata erişim hakkı, avukatla özel konuşma hakkını da içermelidir." Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik'in 20'nci maddesi: "Hükümlü ile avukatı, meslek kimliğinin ibrazı üzerine, tatil günleri dışında ve çalışma saatleri içinde, bu iş için ayrılan görüşme yerlerinde, konuşulanların duyulamayacağı, ancak; güvenlik nedeniyle görülebileceği bir biçimde, açık görüş usulüne uygun olarak görüşürülür."

sağlanmış ve gerekli bilgi ve belgelere erişimi ivedilikle temin edilmiştir. Bu çerçevede, Kurum İdaresi ve personelin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık ve kolaylaştırıcı tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır. Ziyaret boyunca, personel mahpus ilişkilerinin iyi seviyede olduğu ve kurum içinde olumlu bir atmosfer bulunduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca Ziyaret Heyeti tarafından edinilen ilk gözlem ve tespitler doğrultusunda Kurum İdaresi ile paylaşılan tavsiyelerin büyük bölümünün İdare tarafından ivedilikle yerine getirilmesine ilişkin girişimlerde bulunulması memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

81. Arızalı durumdaki banyo kabinlerinin tadilatının yapılması ve kullanıma uygun hale getirilmesi,

82. Banyonun mahpusların mahremiyetlerini koruyacak şekilde düzenlenmesine ilişkin girişimlerin sonuçlandırılması,

83. Banyodaki havalandırma sorununun çözümünün sağlanması,

84. Sıcak su verildiğinde kalorifer sisteminin devre dışı kalmaması için gerekli tesisat yenileme çalışmalarının yapılması,

85. Güvenlik kameralarının kayıt süresinin artırılması,

86. Mahpuslara, işledikleri suçun türü, koşullu salıverilme tarihi, kişisel özellikleri ve ihtiyaçları, bedensel ve psikolojik yapıları, eğitim durumları ve meslekleri göz önünde bulundurularak uygun ödüllerin verilmesi¹¹ suretiyle ödül sistemine işlerlik kazandırılması,

87. Çeşitlilik ve doyuruculuk açısından öğle ve akşam yemekleri arasındaki dengenin sağlanması,

88. Kurum revirinde kullanılmak üzere tek kullanımlık sedye örtüsü temin edilmesi,

89. Kurum psikososyal servis hizmetlerinde görev yapan personelin devam eden eğitimlerinin tamamlanarak bir program dâhilinde grup çalışmalarının başlatılması,

90. Hasta ve engelli mahpuslar başta olmak üzere çalışmayan mahpusların boş zamanlarının değerlendirilmesi için Halk Eğitim Merkezleri ile görüşmeler yapılarak ve

¹¹ Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik, m. 5/1/ç.

içermeci bir şekilde mahpusların talepleri dikkate alınarak uygun kursların belirlenmesi ve hizmet vermesinin sağlanması¹²,

91. İlgili mevzuat gereğince¹³ üniversite öğrencileri başta olmak üzere mahpusların internet olanaklarından imkânlar ölçüsünde yararlandırılması,

92. Mahpusların gazete taleplerine ilişkin sürecin takip edilerek gazete temininin sağlanması

hususları tavsiye edilmektedir.

2. Yakutiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ve Halk Eğitim Merkezine Yönelik Tavsiye

93. Aşçı yardımcısı kursu ve diğer meslek edindirme kursları açılarak boş zamanın değerlendirilmesine yönelik faaliyet ve kursların artırılması hususunda Kurum taleplerinin karşılanması

hususları tavsiye edilmektedir.

3. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler

94. Çok eski olan ve halen hizmet verilen alana uygun inşa edilmemiş Kurum binasının yerine, imkânlar dâhilinde yeni bir bina tahsis edilmesi ya da gerekli bakım, onarım ve tadilat işlemleri yapılarak binanın yenilenmesi,

95. Kurumda bulunan açık spor salonunun kaza riski azaltılacak şekilde kullanıma sunulabilmesi için gerekli bakım, onarım ve tadilat işlemleri için imkân sağlanması,

96. Kurumun farklı tarihlerdeki çok sayıdaki girişimleri de göz önünde bulundurularak kapalı bir spor salonu inşa edilmesine yönelik sürecin hızlandırılması ve kolaylaştırılması

hususları tavsiye edilmektedir.

¹² AiÖK Standartları, Hapsedilme, CPT/Inf(92)3-part2, madde 47: “*Tatminkâr bir faaliyet programı (çalışma, eğitim, spor, vs.), mahkûmların iyiliği açısından çok önemlidir. Bu durum ister hüküm giymiş, ister mahkemeye çıkmayı bekleyen kişilerin bulunduğu bütün kurumlar için geçerlidir.*”

¹³ 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, m. 67/3 (Hükümlünün radyo, televizyon yayınları ile internet olanaklarından yararlanma hakkı)